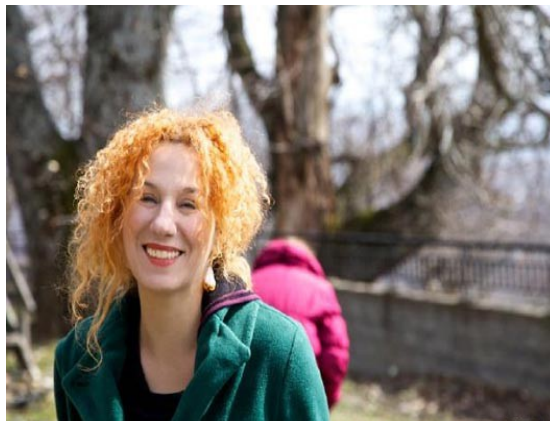

Στέλλα Μιχαηλίδου: «Είναι σημαντικό κάθε παιδί ν' αντισταθεί σε ό,τι του κάνει τη ζωή δύσκολη»

12/06/2015

Συνέντευξη στην Ελευθερία Καμπούρογλου

Διαθέτει όλα τα χαρακτηριστικά ενός καλλιτέχνη. Γράφει βιβλία, θεατρικά έργα και διδάσκει κινησιολογία και χορό στη Σχολή Καλών Τεχνών στο Α.Π.Θ. Το τελευταίο της βιβλίο, «[Πολυξένη](#)», από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος μιλάει για τη διαφορετικότητα και δίνει σαφές μήνυμα στα παιδιά: να ορθώσουν το ανάστημά τους σε ό,τι τους πληγώνει και τους απομακρύνει από το σύνολο. Άλλωστε η ευαισθησία της Στέλλας Μιχαηλίδου για τις προκαταλήψεις είχε αποκαλυφθεί επάξια σε προηγούμενο συγγραφικό της εγχείρημα, το ποιητικό βιβλίο «Ιστορίες για μαύρες γάτες».

Η «[Πολυξένη](#)» τιμήθηκε με το «Βραβείο Κύκλου Ελληνικού Παιδικού βιβλίου» για το κείμενο και την πολύχρωμη εικονογράφηση και είναι από τα βιβλία που δεν πρέπει να περιμένεις απλώς να πέσει στα χέρια σου για να το διαβάσεις, είναι από εκείνα που καλό είναι να υπάρχουν στην παιδική βιβλιοθήκη. Είναι ένας καλός τρόπος να εξηγήσεις στα παιδιά σου πώς μπορούν να μετατρέψουν το μειονέκτημα σε πλεονέκτημα και πώς μπορούν να γίνουν μέλος ενός συνόλου, ακόμα κι αν δεν μοιάζουν με αυτό.

Πώς ξεκινήσατε να γράφετε παραμύθια για παιδιά; Τί σας ώθησε να γράψετε;

Ξεκίνησα εντελώς συμπτωματικά. Σε μία οντισιόν για εκφωνητές ραδιοφώνου διάβασα στο μικρόφωνο ένα παραμύθι που έγραψα περιμένοντας τη σειρά μου. Δεν με προσέλαβαν ως εκφωνήτρια, αλλά μου πρότειναν να κάνω μερικά δοκιμαστικά για μία εκπομπή που θα απευθύνεται σε παιδιά. Ξεκίνησα να γράφω τα κείμενα σε συνεργασία με τη Στέλλα Κωνσταντίνου, που τότε ήταν 12 χρόνων. Εγώ ήμουν γύρω στα 25. Ο Κώστας Βόμβολος έγραφε τη μουσική και μαζί με μια ομάδα ηθοποιών τα ζωντανεύαμε κάθε βδομάδα στο ραδιόφωνο. Ακολούθησε μια πρόταση από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης», όπου τότε εργαζόμουν ως ηθοποιός και χορογράφος, για την συγγραφή ενός θεατρικού έργου. Το αποτέλεσμα ήταν το «Περπατώ εις το δάσος».

Ποιό ήταν το ερέθισμα για να γράψετε ένα παιδικό βιβλίο για τη διαφορετικότητα;

Τα ερεθίσματα είναι πολλά και συνεχή. Πριν την «Πολυξένη» έγραψα τις «Ιστορίες για μαύρες γάτες» και την «Τζιτζιμιτζιχοτζιριά» όπου παρουσιάζεται ξεκάθαρα το θέμα του άλλου, του διαφορετικού, του «ξένου». Επίσης μια ιστορία που δεν έχει εκδοθεί ακόμη με τίτλο «Ιζαντόρα Ντακ». Η «Πολυξένη» έχει πολλές εκδοχές. Στην πρώτη, που δεν είναι αυτή που υπάρχει στο βιβλίο, πρωταγωνίστρια εκτός από την Πολυξένη είναι και μια δασκάλα σκληρή, στριφνή, μονίμως θυμωμένη, που αποτελεί καθρέφτη μιας δικής μου δασκάλας η οποία στέγνωσε ότι ζωντανό υπήρχε μέσα μας. Έκανε απροκάλυπτα διακρίσεις ανάμεσα στα παιδιά, τα ειρωνευόταν, τα κοροΐδευε, τα μάλωνε χωρίς λόγο.

Δεν ξέρω ποιο ακριβώς ήταν το ερέθισμα που έφερε μετά τόσα χρόνια στην επιφάνεια το σκοτεινό αποτύπωμα που μου άφησε αυτή η δασκάλα. Η πρόθεση μου δεν ήταν να γράψω μια ιστορία για την διαφορετικότητα, αλλά να μιλήσω γι' αυτό το μικρό σύμπαν που περιέχει ο καθένας από εμάς και που απαιτεί την προσοχή και τον σεβασμό μας. Επίσης για το πόσο σημαντικό είναι το κάθε παιδί, να εμπιστευτεί τον εαυτό του και τις δυνάμεις του και να αντισταθεί σε ό,τι του κάνει τη ζωή δύσκολη. Η ερώτηση κλειδί στην περίπτωση της «Πολυξένης» είναι: τι είσαι εσύ; Ή τι είναι ο άλλος;

Συνήθως απαντάμε περιορίζοντας ασφυκτικά αυτό που ουσιαστικά είμαστε, μένοντας στα εξωτερικά χαρακτηριστικά, φυλετικά, θρησκευτικά, κοινωνικά, σωματικά κλπ. Ξεχνάμε πως είμαστε πνευματικά όντα, μεγεθύνουμε τις όποιες διαφορές, τις αξιολογούμε αυθαίρετα και εντελώς παράλογα με βάση τις προκαταλήψεις και την ανάγκη μας για αυτοδικαίωση. Το αποτέλεσμα είναι να γινόμαστε όλο και πιο φτωχοί, όλο και πιο κλειστοί, όλο και πιο ασύνδετοι με την πηγή της ζωής και της χαράς που είναι η ΣΧΕΣΗ με τον εαυτό μας και τον άλλο. Ωχ, σταματώ εδώ γιατί μάλλον παρασοβάρησα!

Πιστεύετε ότι τα παιδιά είναι σκληρά με τα μειονεκτήματα που ίσως αντιλαμβάνονται σ' ένα άλλο παιδί;

Ένας παιδοψυχίατρος σίγουρα έχει μια πιο εμπειριστατωμένη άποψη γι' αυτό που ισχύει πραγματικά. Εγώ νομίζω πως μπορούν να γίνουν πολύ σκληρά, αλλά και να βγάλουν πολλή ευγένεια και αγάπη. Όπως οι μεγάλοι. Οι μεγάλοι μπορούν να κρυφτούν πίσω από μάσκες ανθρωπιάς και ευγένειας, ενώ τα παιδιά αυθόρμητα εκφράζουν αυτό που αισθάνονται που τις περισσότερες φορές όμως είναι επηρεασμένο από τη στάση των ενηλίκων. Μιμούνται τους ενήλικες που αποτελούν πρότυπα και υιοθετούν τις αξίες τους. Ενώ τα πολύ μικρά παιδιά, στη φάση που γνωρίζουν τον κόσμο, δεν απορρίπτουν, δεν αξιολογούν, δεν διαχωρίζουν τα πράγματα σε φυσιολογικά και μη, όμορφα και άσχημα, λάθος και σωστά. Χωρίς προκαταλήψεις, με οδηγό την περιέργεια και την ανάγκη τους να γνωρίσουν τον κόσμο και να επικοινωνήσουν μ' αυτόν δεν βλέπουν, δεν αντιλαμβάνονται πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα στους άλλους κι έτσι συνδέονται υγιώς, δηλαδή αγαπητικά.

Ποιά είναι η έρευνα που κάνατε σχετικά με την παιδική δυσλεξία;

Η Πολυξένη δεν είναι δυσλεκτική. Έχει κάποιες διαταραχές στη ροή του λόγου, μπλοκάρει, επαναλαμβάνει φθόγγους και συλλαβές και δεν μπορεί να μιλήσει γρήγορα όπως τα συνομήλικα της παιδιά. Όταν δεν αισθάνεται αποδοχή και αγάπη το πρόβλημα μεγαλώνει. Οι γνώσεις μου πάνω στο θέμα του τραυλισμού δεν προήλθαν από κάποια επιστημονική έρευνα. Για την ιστορία μου δεν είχε μεγάλη σημασία μια τέτοια προσέγγιση. Είχα ένα φίλο, με τον οποίο μεγαλώσαμε στην ίδια γειτονιά, που είχε έντονες διαταραχές στην ομιλία. Όταν όμως τραγουδούσε μας καθήλωνε. Από αυτόν άντλησα τις όποιες πληροφορίες πάνω στο θέμα.

Ποιό είναι το μήνυμα που θέλετε να περάσετε στα παιδιά, μέσα από την «Πολυξένη»;

Όλοι έχουμε βρεθεί, έστω και για λίγο, στη θέση της Πολυξένης καθώς και σ' αυτή της δασκάλας και των συμμαθητών της. Καθώς ξεδιπλώνεται η ιστορία κάθε παιδί ίσως ανακαλύψει, ανάλογα με

τα βιώματα, την ευαισθησία, το περιβάλλον και τις ανάγκες του, αυτό που περισσότερο το αφορά.

Ποιά είναι η σημείωση που θα θέλατε να κάνετε στους γονείς, πριν διαβάσουν στα παιδιά τους το βιβλίο;

Να το διαβάσουν με απλότητα και αθωότητα. Να αφήσουν την ιστορία να έρθει να τους συναντήσει. Να μην αρχίσουν να εξηγούν και να ερμηνεύουν, να ψάχνουν τα μηνύματα κλπ. Ας αφεθούν να απορήσουν, να ξαφνιαστούν, να ξεχάσουν για λίγο την παντοδυναμία τους. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα έναν ουσιαστικό διάλογο με τα παιδιά.

Σε τι εξυπηρετεί να μη δίνετε ένα σαφές τέλος στην ιστορία σας; Παλιά τα παραμύθια τελείωναν «και έζησαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα». Τί άλλαξε από τότε;

Εμένα βέβαια συνεχίζουν να μου αρέσουν τα παραμύθια που τελειώνουν έτσι. Με ησυχάζουν, με γλυκαίνουν. Κι έχω τελειώσει έτσι κάποιες ιστορίες μου. Όμως ένα τέτοιο τέλος δεν είναι πάντα ταιριαστό. Απαντώντας τώρα στο πρώτο σκέλος της ερώτησης σας θέλω να πω ότι η ιστορία της Πολυξένης έχει ένα σαφές τέλος όσον αφορά όμως στην ίδια. Λέει πως από τη στιγμή που με δικό της τρόπο μίλησε γι αυτό που αισθάνεται, ξεπέρασε το φόβο της, το τριαντάφυλλο άνθισε στο μάγουλο της και από τότε δεν ένοιωσε ποτέ ξανά στο σχολείο αδύναμη, μόνη και πολύ πολύ ξένη. Το τέλος είναι ανοιχτό σε ό,τι αφορά τους άλλους, τους συμμαθητές και τη δασκάλα. Προσπάθησα να το κλείσω, αλλά δεν τα κατάφερα. Καλώ τους αναγνώστες να το κάνουν.

Έχετε γράψει και θεατρικά έργα για παιδιά. Μιλήστε μου για αυτό.

Ήδη σας είπα για το «Περπατώ εις το δάσος» που υπήρξε το πρώτο μου θεατρικό έργο. Ακολούθησε «Το όνειρο του Ρο» και στη συνέχεια η «Τζιτζιμιτζιχοτζιριά» που ήταν και η πρώτη παράσταση που σκηνοθέτησα. Τα παραπάνω έργα έχουν την τύχη να παίζονται συνεχώς από πλήθος επαγγελματικών και ερασιτεχνικών σκηνών σε όλη την Ελλάδα. Υπάρχει και μια ακόμη ιστορία, ένα έμμετρο παραμύθι με τίτλο «Ο γάιδαρος ο Μένιος ο παραχαϊδεμένος», που αν και δεν γράφτηκε για το θέατρο έχει γίνει πολλές φορές παράσταση.

Είστε δασκάλα στο Α.Π.Θ. και στο Κ.Θ.Β.Ε. Σε ποιο τμήμα διδάσκετε;

Διδάσκω Κινησιολογία και Χορό στη Τμήμα Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ. Αυτή την περίοδο δεν συνεργάζομαι με την Δραματική Σχολή του ΚΘΒΕ.

Κλείνοντας, οι γονείς πρέπει να εμπνεύσουν τα παιδιά τους να αγαπήσουν τα βιβλία και πώς;

Βέβαια και πρέπει να το κάνουν με κάθε τρόπο. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα δώρα. Σίγουρα θα έρθει η στιγμή που τα παιδιά θα τους ευγνωμονούν. Τί θα γινόμασταν χωρίς τα βιβλία; Χωρίς ποιήματα, χωρίς ιστορίες;

<http://www.orathessaloniki.gr/%CF%83%CF%84%CE%AD%CE%BB%CE%BB%CE%B1-%CE%BC%CE%B9%CF%87%CE%B1%CE%B7%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%BF%CF%85-%C2%AB%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%BA%CE%AC%CE%B8%CE%B5-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%AF-%CE%BD%E2%80%99-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%B8%CE%B5%CE%AF-%CF%83%CE%B5-%CF%8C%CF%84%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9-%CF%84%CE%B7-%CE%B6%CF%89%CE%AE-%CE%B4%CF%8D%CF%83%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%B7%C2%BB>